

Trækfugle og forårstegn på Sølvklippen i Melsted

Årets første ekskursion i Bornholms Naturhistoriske Forening og Danmarks Naturfredningsforening Bornholm blev afviklet søndag den 22. april kl. 1000 med start fra P-pladsen ved Melstedgård - og temaet var ”**Trækfugle og forårstegn på Sølvklippen**” med Jens Kofoed som leder. Det var 32. år i træk, at Jens stod i spidsen for foreningernes start på ekskursionssæsonen, imponerende.

Vejret var helt forårsagtigt, en let brise fra syd og næsten skyfri himmel med en temperatur på 14 grader celcius. 32 mennesker var mødt frem og efter en indledende velkomst af formanden for Naturhistorisk Forening for Bornholm, der havde medbragt en affaldssæk i forbindelse med ”fejringen” af DNS affaldsindsamlingsdag, overtog Jens ekskursionen med at præcisere Lokalitetsnavnet **Melsted**.

Det har ikke noget at gøre med, at stedet ligger mellem Saltune og Gudhjem, men snarere det faktum, at stedet i middelalderen var domineret af en stor vandreklit: ”**melr**”, hvorfor navnet snarere må tydes som stedet på/ved klitten.

Jens kommer netop fra Melsted og har det meste af sin familie boende her, og første stop var på toppen af denne centralt liggende klit. Her havde hans onkel bygget sig et hus, og i forbindelse med udgravningen til kælder var man kommet ned under sandet og fik frilagt et kulturlag fra ”før klittens ankomst”!

Et nabohus har fået navnet ”huset under Jorden”, da det mere eller mindre var gravet ned og bygget på den faste grund under klitten!

Videre gik turen ”ned til” havnen, der i 1984 kunne fejre sit 100 års jubilæum, og som i dag kun har en erhvervsfisker tilbage, Jens’ far. Havnen er anlagt inden for **Sorte Skær** og i læ af **Gule Skær**. I middelalderen har man sikkert landet sine både ved **Gule Klippe** og via en enkel stenbro kommet tørskoet i land.

Det var her ved havnen, det første forårstegn viste sig i form af landsvaler, der afsøgte luften for sine insekter, medens Jens fortalte om ”**Freja**”, et skib, der var gået på grund på netop Gule Skær og hvis navneplade nu sidder på fiskernes redskabshus.

Også stedets skanser og ”breddane” fik et ord med på vejen, inden man nærmede sig Jens’ hus med den i medierne særdeles omtalte stormmåge ”**Mogens**” og hans frue, der lod sig håndfodre med flødehavarti.

I 28 år er denne måge, der godt nok ikke er ringmærket, men som kendes på sin kropsstatur vendt tilbage år efter år for nu at yngle på Jens’ udstag. Imponerende! Og i klipperne udenfor var de første par stormmåger under karakteristiske lydtringer i gang med at parre sig – endnu et forårstegn!

På ovenstående billede fortæller Jens historien om ”Mogens og frue”, hvis rede ses på taget, kilet op mod skorstenen.

Videre igennem ”**Nørrekrog**” bevægede ekskursionsdeltagerne sig forbi husene ”**Sølvklippen**” og ”**Jernkås**”, der begge samt det midt i mellem har huset folk, hvis navne man nikker genkendende til: Professor Munch Petersen samt malerne Ernst Køje og Jais Nielsen!

Med huset ”Jernkås” i baggrunden berettede Jens om de lokale navne som **Løvemund**, **Stoppekrogen** og **Dukkestuen**, alle sammen steder, som i dag er ved at gå i glemmebogen, men som var ivrigt benyttet for to menneskealdre siden!

Sølvklippen er navnet på det klippeparti, der adskiller Melsted med Sletten, og navnet skyldes en såkaldt pegmatitgang med en større klump helt hvid kvarts.

Fra det højeste punkt på Sølvklippen er der en vid udsigt over kysten til Svaneke, i horisonten Ertholmene, og mod nord klipperne indenfor det undersøiske skær **Tulaknajt**, der spærrer for udsigten til Hammeren.

Således på plads til lidt studier af fugletrækket, som jo var en del af turens mål, og med en fin udsigt næsten horisonten rundt skete det helt uventede, nemlig at en **Hvid Stork** viste sig lavt over havet med indtræk over Gudhjem, hvor den hurtigt fik luft under vingerne og i termikken trak ind over land.

Ligeledes blev der spottet et mindre antal edderfugle, hvis hanners karakteristiske lydytringer var særdeles iørefaldende, medens enkelte skarver trak forbi tæt på kysten og endnu flere edderfugle længere ude.

Kyststrækningen mellem Melsted og Gudhjem er rigt forsynet med steder, der hver har deres navne, som **Store Jernkås**, et indhak i klipperne med rullesten, **Lille Jernkås**, et mindre indhak samt ”**Halvdøren**”, det mellemliggende klippeparti.

På campingpladsen **Sletten**, hvis navn netop antyder et fladt område, geologisk en Littorina Hav-strand, ligger nogle jernaldergrave, som tidligere Rigsantikvar **P V Glob** på baggrund af nogle mønstre i stenlægningerne har haft den opfattelse af, at de lignede persiske bedetæpper og at hele Østersø-området havde været under indflydelse af det persiske kongerige.

Han antog, at bornholmere på vikingefærd i "Østerled" har hjemført nogle af de skikke, de mødte på deres rejser og har tilegnet sig den østlige tro - den muhammedanske - i tiden fra omkring 850 til omkring år 1.000.

Således beriget kunne man fortsætte sine oplevelser ad klippestien til Gudhjem forbi **Troldehulen**, **Store** og **Lille Rankløve** samt det undersøiske skær ”**Tulaknajt**”.

Det må blive en anden gang, for Jens og ekskursionsdeltagerne vendte om og begav sig tilbage mod Melstedgård, hvor ekskursionen sluttede med en applaus til Jens for den velgennemførte ekskursion på så at sige hans egen hjemmebane!

Foruden de nævnte fugle, fik man ligeledes på ekskursionen præsenteret **Løvsangers** og **Gærdesangers** samt **Tornirisks** sang. **Hvid Vipstjert** opholdt sig ved havnen, **Råger** havde reder i nogle asketræer og **Stære** havde travlt med at bygge i Melsteds mange stærekasser.

PS. Den hvide stork, der blev set trække ind fra havet klokken fem minutter i elleve blev senere på eftermiddagen spottet på en mark i Skørrebro syd for Almindingen.